

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Augustanae Confessionis Historiam, Rectore Magnificentissimo, Serenissimo ... Friderico Augusto, Principe Regio ... A Recentiorum Quorundam Corruptelis Breviter Vindicatam Dabunt

**Wernsdorf, Gottlieb
Seeger, Johann Friedrich**

Vitembergae, 1705

§V.

[urn:nbn:de:bsz:31-67830](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-67830)

nisse, ibidemque Indulgentias, quas' vocant, venum ex-
posuisse omnes, fateantur, quomodo Cinglius prior in Pa-
patum derounerit Luthero, qui biennio post impugna-
tum ab hoc Papatum, demum in veniarum institorem
Samsonem incidit, quas tamen *rationem & occasionem refor-*
mationis fuisse, *Hotting.* ipse, sui non satis memor l. c. p. 201.
testatur. Tanta nempe veritatis vis est, ut vel insciis & invi-
tis excidat aliquando, & tum maxime emicet, quum tene-
bras ipsi affundere homines ingrati enixissime student.

§. V. Idem ille *Strimesius* Luthero non modo *Cin-*
glium, sed & *Carolo stadium*, in emendatione sacrorum col-
legam addit, ut qui Vittembergæ multa, non tamen omnia,
privata auctoritate innovavit. Vid. Hex. observ. §. XIV. pag. 46.
Consentit eruditissimus Auctor *der Erwegung der Historie*
von den ersten religions - motibus, & Carolo stadium non per
se, sed per Magistratum, nec privato consilio, sed de voluntate,
& sententia Collegarum deiecisse imagines, docet §. XIX.
pag. 21. simulque ad rerum gestarum Commentarios
provocat, es sey acten mäsig. Discere autem hic ve-
lim, quinam & quales, & a quibus, conditi sint illi com-
mentarii, quibus docetur, Carolo stadium, cum excita-
ret tumultum, non *privato* quicquam *consilio*, sed *publi-*
ca auctoritate, fecisse. Memini scripsisse olim *Emden-*
ses im historischen / wahrhaftigen Bericht vom Streit des
heiligen Abendmahls / *Emden anno 1590. c. 5.* ope consilio-
que *trium Electoris Consiliariorum, & aliquot Collegarum*
Lutheri imagines esse dejectas. Sed confutati sunt ab
Hunnio partim literis *Hier. Schurfii*, qui t. t. Electori a Con-
siliis erat: partim *bujus ad Schursum* responforiis. Schur-
fius ita scribit: Ich kan Ew. Churfl. Gnaden meiner Ver-
sichtigung nach - - nicht bergen / daß sich etliche bey Uns ohn
alle Forderung / und vocation, sondern aus eigenen Fürnehm
zu

zu predigen eingedrungen / und es endlichen leider dahin ge-
bracht / daß viel Bürger / und Studenten nicht anders wifs-
sen / noch glauben / als solte allein der ein rechter guter Chris-
sten seyn / der da nicht beichte / Bilder abreisse &c. Ad quæ
hanc in sententiam respondit Elector. Wir haben nie
gern gesehen / daß sich etliche dermassen zu predigen / und an-
ders fürzunehmen eingedrungen / was wir auch dargegen has-
ben handeln / und fürnehmen lassen / das ist dir / und an-
dern / so wir darzu gebraucht / bewußt &c. Vid. Hunn. in der
Wiederlegung pag. 103. seq. Itaque hac maxime causa
improbabat *εὐνομαχίαν* Caroloistadii Lutherus , quod
in scio Principe , invito Senatu , improbantibus Bonis
omnibus , audebat. Neque enim se repugnare dice-
bat , quo minus imagines tollantur , sed hoc a magistratu fieri
debere , nec permittendum , ut vulgo promiscue fiat ab omnibus ,
teste Sleidano de Statu Relig. L. III. p. m. 72. Quibus porro
moribus fuerit Caroloistadius , Philippus in quadam ad
Myconium Epistola docet. Caroloistadius , inquit , primus ex-
citavit hunc tumultum , homo ferox , sine ingenio , sine doctrina ,
sine sensu communi , quem nullum unquam humanitatis officium ,
aut intelligere , aut facere animadvertimus , tantum abest ,
ut significatio aliqua Spiritus S. in eo animadvertenda sit. Imo ,
extant manifesta signa impietatis. In tota doctrina solebat
ἰσδαίσειν , & *σασιάσειν*. -- Totam illam fanaticam Anabapti-
starum doctrinam statim initio τὰν αὐθιγῶν amplectebatur.
--- Et controversiam de Coena Domini tantum odio Luthe-
ri non aliqua pietatis opinione movit. Etenim , cum *εὐνομαχία*
ipsum a Lutero improbata esset , coepit ille inflammatus imma-
ni cupiditate vindictæ querere causam vendibilem , qua Luthe-
ri existimationem prorsus obrueret. Bona Pars Germaniæ
testari potest , nihil me hac in re fingere. Hujus auctorita-
tem testimonii elevare studet supra citatus Auctor der
Erwes

Erwegung p. 231, quia fit ex odio profectum, opponitque
iudicium *P. Mosellani*, qui ejus in Colloquio Lipsiensi *mode-*
stiam commendavit. At, qui forte t. t. metu aliisque de
causis modestum se gessit, alias, etiam ante emendatio-
nem sacrorum, & suscepta cum Luthero certamina, *tur-*
bulentum se præbuit, *rixosum & contumacem*. Etenim, A.
1515. *Wolfgangus Anhaltinus*, Academiae Rector, datis ad E-
lectorem literis, questus est, *Carolostadium a Creditore quo-*
dam 12 florenorum, quos debebat, nomine conventum, a judi-
cio Capituli ad Pontificem appellasse, multasque in iudices in-
jurias evomuisse. Esse enim hominem rixosum, cujus conver-
sationem omnes fugiant: Deinde causatum, ex voto se obliga-
tum esse, ut Romam peregrinaretur, & protinus absque ve-
nia discessisse: neque constituisse, qui, se absente, sacra face-
ret, aut lectionibus Academicis fungeretur. Hæc ex Actis
Vinariensibus excerpta suæ *historiæ de Lutheran.* inseruit
Seckendorffius L. I. f. 199. Sed & Principis Eum mandata
contemptim, & insuper habuisse, exemplis probat *Löberus*
in Hist. Eccles. Orlam. P. spec. sect. I. p. 160. His moribus fuis-
se Carolostadium, nostris ex Commentariis discimus, ut
facile appareat, suo in iudicio Philippum nihil odio, nihil
invidiæ, dedisse. Quod si talem ferre Reformatorem alii
possunt, nos non repugnamus. Ipsi tales non inter *Refor-*
matores, sed Deformatores, numerandos esse, existimamus.

§. VI. Etsi vero Lutherus non novam invexit,
sed veterem renovavit doctrinam, eademque illa pro-
gressu temporis statuit ac defendit, quæ olim Prophetæ
& Apostoli Ecclesiæque antiquioris Doctores de Deo, &
Christo, de viribus humanis, de peccato, & gratuita il-
lorum remissione, Ministerio verbi & Sacramentis, aliis-
que religionis Christianæ capitibus, proposuerant, dici
tamen non potest, quantis initio doctrina hæc difficul-
tatibus